

ਖੁਲਾਸਾ ਖੁਤਬਾ ਜੁਮਆ 13.03.2020

ਵੱਲੋਂ : ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਅਤ ਕਾਦੀਆਂ

ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਮਰਤਬਾ ਰਖੱਣ ਵਾਲੇ ਸਹਾਬੀ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਦੇ ਸਦਗੁਣਾ ਦਾ ਇਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜ਼ਿਕਰ

ਸਯੱਦਨਾ ਹਜ਼ਰਤ ਅਮੀਰੁਲ ਮੋਮਿਨੀਨ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਖ਼ਾਮਿਸ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦੇ ਜੁਮਏ ਦੇ ਖੁਤਬੇ ਦਾ ਸਾਰ ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ 13 ਮਾਰਚ 2020 ਈ. ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਮੁਬਾਰਕ, ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ (ਬਰਤਾਨੀਆ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ

ਤਸੱਹੁਦ, ਤਉਜ਼ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਫ਼ਾਤਿਹਾ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਦੇ ਬਾਦ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ :

ਅੱਜ ਜਿਹੜੇ ਸਹਾਬੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹਨਾ ਦਾ ਨਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਹੈ । ਸਤੱਵੀ ਪੁਸ਼ਤ'ਤੇ ਇਹਨਾ ਦਾ ਨਸਬਨਾਮਾ ਮਰਤ ਬਿਨ ਕਅਬ ਤੱਕ ਜਾਕੇ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਪੁਸ਼ਤ'ਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂ ਬਕਰ ਨਾਲ । ਇਹਨਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਜੁੱਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਪਰ ਇਹਨਾ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਲੰਮਾ ਜੀਵਨ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਆਂਹਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਉੱਪਰ ਇਮਾਨ ਲਿਆਕੇ ਸਹਾਬੀਆ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ । ਹਿਜ਼ਰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾ ਦੇ ਇਸਲਾਮ ਕੁਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ । ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਬਦਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ ਪਰ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਮਾਲੇ ਗ਼ਨੀਮਤ ਵਿੱਚੋਂ ਹਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਉਹਦ ਤੇ ਹੋਰਨਾ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ । ਸੁਲਾਹ ਹੁਦੈਬੀਆ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ । ਇਹ ਉਹਨਾ ਦੱਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਇਹਨਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਵਰਗਾਂ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ । ਉਹਨਾ ਅੱਠ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਲਾਮ ਕੁਬੂਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਪੰਜ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂਬਕਰ ਰਾਹੀਂ ਇਸਲਾਮ ਕੁਬੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਇਹ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨ ਕੀਤੀ ਸ਼ੂਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਛੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸਨ । ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਸਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਤੋਂ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਵਫ਼ਾਤ ਸਮੇਂ ਰਾਜ਼ੀ ਸਨ ।

ਯਜ਼ੀਦ ਬਿਨ ਰੁਮਾਨ ਰਿਵਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਹਜ਼ਰਤ ਉਸਮਾਨ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਦੋਵੇਂ ਹਜ਼ਰਤ ਜੁਬੈਰ ਬਿਨ ਅਵਾਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿਕਲੇ ਅਤੇ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੀ ਸੇਵਾ

ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਤਾਂ ਆਪ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਇਹਨਾ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਲਾਮ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹਨਾ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਾਨ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਵਾਦਾ ਕੀਤਾ । ਇਸ 'ਤੇ ਆਪ ਦੋਵੇਂ ਅਰਥਾਤ ਹਜ਼ਰਤ ਉਸਮਾਨ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਇਮਾਨ ਲੈ ਆਏ ਅਤੇ ਆਪ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ । ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲਾਹ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਬਸਰਾ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਜੋਗੀ ਆਪਣੇ ਸੋਮਤ ਅਰਥਾਤ ਇਬਾਦਤਗਾਹ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਫ਼ਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਹਰਮ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਹਾਂ । ਉਸਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅਹਮਦ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ? ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਣ ਅਹਮਦ ? ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਬਦੁਲਾਹ ਬਿਨ ਅਬਦੁਲ ਮੁਤਲਿਬ ਦਾ ਪੁੱਤਰ । ਇਹੋ ਉਹ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪ੍ਰਕਟ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਅਖੀਰੀ ਨਬੀ ਹੋਵੇਗਾ । ਉਹਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਟ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੀ ਹਿਜ਼ਰਤ ਦੀ ਥਾਂ ਖਜੂਰਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਤੇ ਪਥਰੀਲੀ, ਸ਼ੋਰੇ ਤੇ ਕਲਰ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਹੋਵੇਗੀ । ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਨ ਦੇਣਾ । ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜੋ ਕਿਹਾ ਉਹ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਗਿਆ ਮੈਂ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਉੱਥੋਂ ਤੁਰਿਆ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਆ ਗਿਆ । ਪਤਾ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਵਾਪਰੀ ਹੈ । ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਂ ਮੁਹਮੱਦ ਬਿਨ ਅਬਦੁਲਾਹ ਅਮੀਨ (ਇਮਾਨਦਾਰ) ਨੇ ਨਬੂਵੱਤ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਬਨੇ ਅਬੀ ਕਹਾਫ਼ਾ ਨੇ ਉਹਨਾ ਦੀ ਪੈਰੂਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਮੈਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂਬਕਰ ਦੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਾਹਬ ਦੀ ਪੈਰੂਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ? ਉਹਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਹਨਾ ਕੋਲ ਚੱਲੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੀ ਪੈਰੂਵੀ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਚਾਈ ਵੱਲ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂਬਕਰ ਨੂੰ ਜੋਗੀ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਦੱਸੀਆਂ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂਬਕਰ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਨਿਕਲੇ ਅਤੇ ਰਸੂਲੁਲਾਹ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਕੋਲ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਕੀਤਾ । ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਕੁਬੂਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਜੋਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਰਸੂਲੁਲਾਹ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ । ਰਸੂਲੁਲਾਹ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਇਸ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ।

ਜਦ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਕੁਬੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਨੇਫਿਲ ਬਿਨ ਖ਼ਵੀਲਦ ਬਿਨ ਉਦੁਯਾ ਨੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ । ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂਬਕਰ ਨੂੰ ਕਰੀਨੀਨ ਅਰਥਾਤ ਦੋ ਸਾਥੀ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਨੇਫਿਲ ਕੁਰੈਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਖਤੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੀ । ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾ ਦਾ ਭਰਾ ਅਰਥਾਤ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਦਾ ਭਰਾ ਉਸਮਾਨ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲਾਹ ਵੀ ਸੀ । ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨ ਹੋ ਸਕਣ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਤੋਂ ਮੁੜ ਜਾਣ । ਇਮਾਮ ਬੀਹਕੀ ਨੇ ਲਿੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ੂਰ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੇ ਅਲਾਹ ! ਉਦੁਯਾ ਦੀ ਦੁਸ਼ਟਾ ਤੋਂ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਬਚਾ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਮਸਊਦ ਬਿਨ ਖ਼ਯਾਸ਼ ਤੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਸਫ਼ਾ ਤੇ ਮਰਵਾ ਵਿੱਚਕਾਰ ਚਕੱਰ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਕ ਨੌਜੁਆਨ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਥ ਗਰਦਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਇਹ ਕੌਣ ਹੈ । ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲਾਹ ਬੇਦੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੀ ਮਾਂ ਸਾਬਾ ਉਹਨਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜਾ ਰਹੀ ਸਨ ।

ਅਬਦੁਲੱਹ ਬਿਨ ਸਅਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੱਦ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਮਦੀਨਿ ਵੱਲ ਹਿਜਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਖ਼ਰਾਰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ, ਇਹ ਮਦੀਨਿ ਦੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਵਾਦੀ ਹੈ । ਬਹਿਰਹਾਲ ਜੱਦ ਇਹ ਖ਼ਰਾਰ ਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਤਾਂ ਸਵੇਰ ਸਮੇਂ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਮਿਲੇ ਜੋ ਸ਼ਾਮ (ਹੁਣ ਸੀਰੀਆ) ਵੱਲੋਂ ਕਾਫ਼ਲੇ ਨਾਲ ਆਏ ਸਨ । ਇਹਨਾ ਨੇ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂਬਕਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮੀ ਵਸਤਰ ਪਹਿਨਾਏ ਅਤੇ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮਦੀਨਿ ਵਾਸੀ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੋਂ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਚਲਣ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਮੱਕੇ ਚਲੇ ਗਏ । ਜੱਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂਬਕਰ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਮਦੀਨਿ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਆਰਥਕ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਕੇ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ‘ਫ਼ਯਾਜ਼’ (ਦਰਿਆਦਿਲ ਅਤਰਥਾਤ ਖੁੱਲੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ) ਕਿਹਾ ਸੀ, ਸੋ, ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਫ਼ਯਾਜ਼ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰਿਆਂ ਜਾਣ ਲਗਾ । ਮੂਸਾ ਬਿਨ ਤਲਹਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤਲਹਾ ਵੱਲੋਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਉਹਦੇ ਦੇ ਦਿਨ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਦਾ ਨਾਂ ਤਲਹਾਤੁਲ ਖ਼ੈਰ ਰੱਖਿਆ । ਤਬੂਕ ਦੀ ਜੰਗ ਅਤੇ ਜ਼ੀਕਰਦ ਦੀ ਜੰਗ ਸਮੇਂ ਤਲਹਾਤੁਲ ਫ਼ਯਾਜ਼ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੁਨੈਨ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਦਿਨ ਤਲਾਹੁਲਜਵਦ ਰੱਖਿਆ, ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਦਰਿਆਦਿਲੀ ਅਤੇ ਉਦਾਰਤਾ ਹੈ ।

ਸਾਇਬ ਬਿਨ ਯਜ਼ੀਦ ਤੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਫ਼ਰ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਮੈਂਨੂੰ ਸਧਾਰਣ ਤੌਰ’ਤੇ ਪੈਸਿਆਂ, ਕਪੜਿਆਂ ਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਿੱਚ ਤਲਹਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਈ ਸਖੀ (ਉਦਾਰ) ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਉਹਦੇ ਦੇ ਦਿਨ ਹਜ਼ੂਰ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ । ਉਹ ਉਹਨਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਦਿਨ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕਦਮ (ਅਡੋਲ) ਰਹੇ ਅਤੇ ਆਪ ਨਾਲ ਮੌਤ’ਤੇ ਬੈਅਤ ਕੀਤੀ । ਮਾਲਕ ਬਿਨ ਜ਼ਹੀਰ ਨੇ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਤੀਰ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਨੇ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਬਚਾਇਆ । ਤੀਰ ਉਹਨਾ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਂਗਲੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਗਈ । ਉਹਦੇ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਦਿਨ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਮੁਸ਼ਰਿਕ ਨੇ ਦੋ ਵਾਰ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਵਾਹਵਾ ਰਕਤ ਵਹਿ ਗਿਆ ।

ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸੀਰਾਤੁਲ ਹਲਬੀਯਾਹ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੈਸ ਬਿਨ ਅਬੂ ਹਾਜ਼ਮਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਦੇ ਦਿਨ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਦੇ ਹੱਥ ਦਾ ਹਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜੋ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਤੀਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਨਕਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ । ਇਕ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨੇਜ਼ਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਐਨ੍ਹਾ ਰਕਤ ਵੱਗਿਆ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਰਕੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂਬਕਰ ਨੇ ਇਹਨਾ’ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਮਾਰੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆ ਗਿਆ । ਹੋਸ਼ ਆਉਣ’ਤੇ ਇਹਨਾ ਦੇ ਬੱਟ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂਬਕਰ ਨੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਠੀਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨੇ ਹੀ ਮੈਂਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲ ਭੇਜਿਆ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਨੇ ਕਿਹਾ الحمد لله كل مصيبة بعدة جرة ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਵਾਂ ਰੱਬ ਲਈ ਹੀ ਹਨ, ਹਰ ਮੁਸੀਬਤ ਆਪ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਬਾਦ ਛੋਟੀਆਂ ਹਨ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਜ਼ੁਬੈਰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਉਹਦ ਦੇ ਦਿਨ ਦੇ ਜ਼ਿਰਹਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆ ਸਨ । ਆਪ ਨੇ ਚਟਾਨ ਉੱਪਰ ਰੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹਿਆ ਪਰ ਜ਼ਿਰਹਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸਿਰ ਤੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਪਰ ਸੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਕਤ ਵਹਿਣ ਦੇ ਸਬਬ ਰੜ੍ਹ ਨ ਸਕੇ । ਆਪ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾ'ਤੇ ਪੈਰੂ ਰਖਕੇ ਚਟਾਨ'ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ । ਹਜ਼ਰਤ ਜ਼ੁਬੈਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਤਲਹਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ ਸਵਰਗ ਵਾਜਬ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ।

ਇਕ ਰਿਵਾਇਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਦੀ ਇਕ ਲੱਤ ਵਿੱਚ ਲੰਗੜਾਹਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬਬ ਉਹ ਸਹੀ ਚਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲ ਸਕਦੇ ਸਨ । ਉਹਦ ਦੇ ਦਿਨ ਜੱਦ ਉਹਨਾ ਨੇ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਠੀਕ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੰਗੜਾਹਟ ਕਰਕੇ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਨ ਹੋਵੇ । ਇਸ ਦੇ ਬਾਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਲੰਗੜਾਹਟ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ।

ਆਇਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਮੇ ਇਸਹਾਕ ਜੋ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਦੀਆਂ ਪੁੱਤਰੀਆਂ ਸਨ ਇਹਨਾ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦ ਦੇ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਚੋਵੀ ਜ਼ਖਮ ਲੱਗੇ । ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇ ਦੋ ਦੰਦ ਟੁੱਟ ਗਏ ਸਨ ਆਪ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਸੀ । ਆਪ ਉੱਪਰ ਵੀ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਛਾਈ ਹੋਈ ਸੀ । ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਆਪਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਿੱਠ'ਤੇ ਚੁਕਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੁੱਠੇ ਪੈਰੀਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟੇ ਕਿ ਜੱਦ ਕਦੇ ਮੁਸ਼ਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਪ ਨੂੰ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਏ ਅਤੇ ਸਹਾਰੇ ਨਾਲ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ । ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮੋਉਦ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹੁ ਅਨਹੁ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁਝ ਸਹਾਬਾ ਦੋੜਕੇ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੁਆਲੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ । ਕੁਫ਼ਾਰ ਨੇ ਤੀਬਰਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਥਾਂ ਵੱਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਰਸੂਲੇ ਕਰੀਮ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਖੜੇ ਸਨ । ਇਕ ਮਗਰੋਂ ਇਕ ਸਹਾਬਾ ਆਪ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ । ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਤਲਵਾਰ ਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤੀਰਅੰਦਾਜ਼ ਉੱਚੇ ਟੀਲਿਆਂ'ਤੇ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਰਸੂਲੇ ਕਰੀਮ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਵੱਲ ਅਸੰਖ ਤੀਰ ਮਾਰਦੇ ਸਨ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੀਰ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਸੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਤੀਰ ਮਗਰੋਂ ਤੀਰ ਜੋ ਨਿਸ਼ਾਨੇ'ਤੇ ਲਗਦਾ ਸੀ ਉਹ ਤਲਹਾ ਦੇ ਹੱਥ'ਤੇ ਲਗਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜਾਂਬਾਜ਼ ਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸਹਾਬੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹਰਕਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੀਰ ਵਜੋਂ ਗਏ ਅਤੇ ਤਲਹਾ ਦਾ ਹੱਥ ਜ਼ਖਮਾ ਕਰਕੇ ਉਕਾ ਹੀ ਨਕਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੀ ਹੱਥ ਉਹਨਾ ਦਾ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ । ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਲਾ ਬਾਦ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਚੌਥੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਤ ਦੇ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਜੱਦ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਨਾਜੰਗੀ ਵਾਪਰੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੇ ਮਿਹਣੇ ਵੱਜੋਂ ਤਲਹਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਟੁੰਡਾ । ਇਸ'ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਸਹਾਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹਾਂ ਟੁੰਡਾ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿੰਨ੍ਹਾ ਮੁਬਾਰਕ ਟੁੰਡਾ ਹੈ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤਲਹਾ ਦਾ ਇਹ ਹੱਥ ਰਸੂਲੇ ਕਰੀਮ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਟੁੰਡਾ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਉਹਦ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਬਾਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਤਲਹਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੱਦ ਤੀਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ'ਤੇ ਵਜੋਂ ਸਨ ਤਾਂ ਆਪ ਨੂੰ ਕੀ ਪੀੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਆਪ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਆਹ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀ ਸੀ । ਤਲਹਾ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ ਪੀੜ੍ਹ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਹ ਵੀ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ

ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਹ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਹਿਲ ਜਾਏ ਅਤੇ ਤੀਰ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਆਣ ਵੱਜੇ ।

ਹਮਰਾਉਲ ਅਸਦ ਦੀ ਜੰਗ ਸਮੇਂ ਪਿਛੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਮਿਲੇ । ਆਪ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਤਲਹਾ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥਿਆਰ ਕਿੱਥੇ ਹਨ ? ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਹੀ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹਨ, ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਉਹ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਿਆਰ ਚੁੱਕ ਲਿਆਏ ਜੱਦ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਤਲਹਾ ਦੇ ਸੀਨ ਉੱਪਰ ਹੀ ਨੌ ਜ਼ਖਮ ਸਨ ।

ਤਬੂਕ ਦੀ ਜੰਗ ਸਮੇਂ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਕਿ ਕੁਝ ਮੁਨਾਫ਼ਕ ਸਵੀਲਮ ਯਹੂਦੀ ਦੇ ਘਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਬੂਕ ਦੀ ਜੰਗ ਲਈ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਨੂੰ ਕਈ ਸਹਾਬਾ ਨਾਲ ਉਸ ਵੱਲ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਵੀਲਮ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ । ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ । ਜ਼ਹਾਕ ਬਿਨ ਖਲੀਫਾ ਘਰ ਦੇ ਫਿਫਵਾੜੇ ਰਾਹੀਂ ਭਜੱਣ ਲਗਾ, ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦੀ ਲੱਤ ਟੁੱਟ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਕੀ ਸਾਥੀ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ । ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੋਹਾਂ ਕੰਨ੍ਹਾ ਨੇ ਰਸੂਲੇ ਕਰੀਮ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਲਹਾ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬੈਰ ਸਵਰਗ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦੋ ਗਾਵਾਂਢੀ ਹੋਣਗੇ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਸਈਦ ਬਿਨ ਜੈਦ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਨੌ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਹਨ । ਅਸੀਂ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿਰਾ ਪਹਾੜ 'ਤੇ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹਿਲੱਣ ਲਗਾ । ਇਸ 'ਤੇ ਆਪ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ, ਹੇ, ਹਿਰਾ ! ਠਹਿਰਾ ਰਹਿ, ਤੇਰੇ ਉੱਪਰ ਇਕ ਨਬੀ ਜਾਂ ਸਿੱਦੀਕ ਜਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ । ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਲੋਕ ਹਨ । ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਸਈਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ, ਅਬੂਬਕਰ, ਉਮਰ, ਉਸਮਾਨ, ਅਲੀ, ਤਲਹਾ, ਜ਼ੁਬੈਰ, ਸਅਦ, ਅਤੇ ਅਬਦੁਰ ਰਹਮਾਨ ਬਿਨ ਔਫ਼ ਹਨ । ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦਸਵੇਂ ਕੌਣ ਹਨ ? ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਨੇ ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਠਹਿਰਕੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਉਹ ਮੈਂ ਹਾਂ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਸਈਦ ਬਿਨ ਜੈਦ ਦਾ ਮੁਕਾਮ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਲੜਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਮਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਜਾਬਰ ਬਿਨ ਅਬਦੁਲੱਹ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹੀਦ ਨੂੰ ਚਲਦਾ ਫਿਰਦਾ ਦੇਖਣ ਦੀ ਇਛਾ ਰਖਦਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਨੂੰ ਦੇਖ ਲਏ । ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਾ ਬਿਨ ਤਲਹਾ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਬਿਨ ਤਲਹਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਤੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਇਰਾਬੀ ਨੇ ਆਂਹਜ਼ਰ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਬਿਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ من قضى نجبه ਦਾ ਚਰਿਤੱਰਥ ਕੌਣ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਦੇ ਬਾਦ ਆਪ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਇਹ من قضى نجبه ਦਾ ਮਿਸਦਾਕ (ਚਰਿਤੱਰਥ) ਹੈ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਦੇ ਅਜ਼ਾਦ ਕੀਤੇ ਗੁਲਾਮ ਅਸਲਮ ਤੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ 'ਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਨੇ ਦੋ ਕਪੜੇ ਦੇਖੇ ਜੋ ਸੁਰਖ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਸਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਇਹਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਨੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੇ ਸਹਾਬਾ ਦੀ ਜਮਾਤ ਤੁਸੀਂ ਇਮਾਮ ਹੋ । ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੀ ਪੈਰੂਵੀ ਕਰਨਗੇ । ਜੇਕਰ

ਕੋਈ ਜਾਹਲ ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਰੀਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕਪੜੇ ਦੇਖੇਗਾ ਤਾਂ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਤਲਹਾ ਰੰਗੀਨ ਕਪੜੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਇਹਰਾਮ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਨ । ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਇਹਰਾਮ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਸੁਫ਼ੈਦ ਵਸਤਰ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਵਿੱਚ ਨ ਪਾਓ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਮਲ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ । ਕੈਸ ਬਿਨ ਅਬੂ ਹਾਜ਼ਮ ਤੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਮਰਵਾਨ ਬਿਨ ਹਕਮ ਨੇ ਜਮਲ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਦਿਨ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਦੇ ਗੋਡੇ ਵਿੱਚ ਤੀਰ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਰੱਗ ਵਿੱਚੋਂ ਰਕਤ ਵਗਣ ਲਗਾ । ਜੱਦ ਹੱਥ ਨਾਲ ਫੜਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਰਕਤ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਜੱਦ ਛੱਡਦੇ ਤਾਂ ਵਗਣ ਲਗਦਾ । ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਦੇ ਕਿਹਾ ਰੱਬ ਦੀ ਸਹੁੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤੀਰ ਨਹੀਂ ਆਏ । ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਖਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੀਰ ਰੱਬ ਨੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਜਮਲ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਦਿਨ 10 ਜਮਾਦੀਉਸੱਨੀ 36 ਹਿਜਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ । ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾ ਦੀ ਉਮਰ 64 ਸਾਲ ਸੀ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਨੂੰ ਇਰਾਕ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚਾਰ ਤੋਂ ਪੰਜ ਲੱਖ ਦੀਨਾਰ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਅਨਾਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੱਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਅਨਾਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ । ਬਨੂ ਤਯੱਮ ਦਾ ਕੋਈ ਗਰੀਬ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਣ । ਉਹਨਾ ਦੀਆਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨ ਕਰਾਏ ਹੋਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤੰਗਦਸਤਾਂ (ਮਾੜੇ ਲੋਕਾਂ) ਦੀ ਸੇਵਾ ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ ਨ ਲਾਹਿਆ ਹੋਵੇ । ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਜੱਦ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਰਾਹੀਂ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਆਇਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੱਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦਿਰਹਮ ਭੇਜਦੇ । ਹਜ਼ਰਤ ਮਾਵੀਆ ਨੇ ਮੂਸਾ ਬਿਨ ਤਲਹਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਅਬੂ ਮੁਹੱਮਦ ਅਰਥਾਤ ਹਜ਼ਰਤ ਤਲਹਾ ਬਿਨ ਉਬੈਦੁਲੱਹ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਮਾਲ ਛੱਡਿਆ । ਉਹਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਈ ਲੱਖ ਦਿਰਹਮ ਅਤੇ ਦੋ ਲੱਖ ਦੀਨਾਰ । ਇਹਨਾ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਮਲ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਈ । ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਇੰਸ਼ਾਅਲੱਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂਗਾ ।

ਹੁਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਿਛੱਲੇ ਖ਼ੁਤਬੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਵਬਾ ਅੱਜਕੱਲ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਰਤਦੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਮਸਜਿਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੱਦ ਆਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਰੱਖਿਅਕ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਆਉਣ । ਬੁਖਾਰ ਆਦਿ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤੇ ਨ ਜਾਣ ਜਿੱਥੇ ਪਬਲਿਕ ਥਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪ ਵੀ ਬਚਣ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਦੁਆਵਾਂ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣ । ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਔਕੁੜਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਏ ।

Khulasa Khutba Jumma 13.03.2020

Delivered By : Hadhrat Khalifatul Masih Vth (atba)

Summarized by : Majlis Ansarullah Bharat

Tarnslated by : Shamshad Ahmad Eden, from Punjabi Desk

From : Nazarat Nashr-o-Isha'at Qadian-143516, Distt. Gurdaspur, Punjab (INDIA)

Toll Free Shoba Noorul Islam-1800-3010-2131